

Hallituksen esitys laiksi Sallan kansallispuistosta HE 104/2021 vp

Eduskunnan ympäristövaliokunta 17.9.2021

Ympäristöministeriö

Ympäristöneuvos Jukka-Pekka Flander

Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

*Kuva: Inga-Maaret Aikioniemi /
Metsähallitus*

Kansallispuistot luonnonsuojelulaissa (1096/1996)

- **11 § Kansallispuisto**
 - Perustetaan lailla **vain valtion maille**, vähintään **1000 ha**.
 - Alueet ovat yleisiä luonnonnähtävyyksiä
- **13 § Rauhoitussäännökset**
 - Luontoa muuttava toiminta kielletty.
- **14 § Poikkeukset rauhoitussäännöksistä**
 - Sallittuja toimenpiteet, joita luonnonsuojelualueen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää ja jotka eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta.
- **15 § Luvanvaraiset poikkeukset rauhoitussäännöksistä**
 - Mm. **vieraslaajien**, liian runsaslukuisten lajien tai ihmisen turvallisuutta tai omaisuutta uhkaavien riistaeläinlajien yksilöiden **poisto**, **hirvenajo**
- **16 § Eräiden oikeuksien turvaaminen**
 - Metsästyslain (615/1993) 8 §:n mukaisesta **kuntalaisen oikeudesta metsästää säädetään erikseen lailla**

Kuva: Anna Pakkanen /
Metsähoito

Ympäristöministeriö
Metsäministeriö

KytKentä hallitusohjelmaan

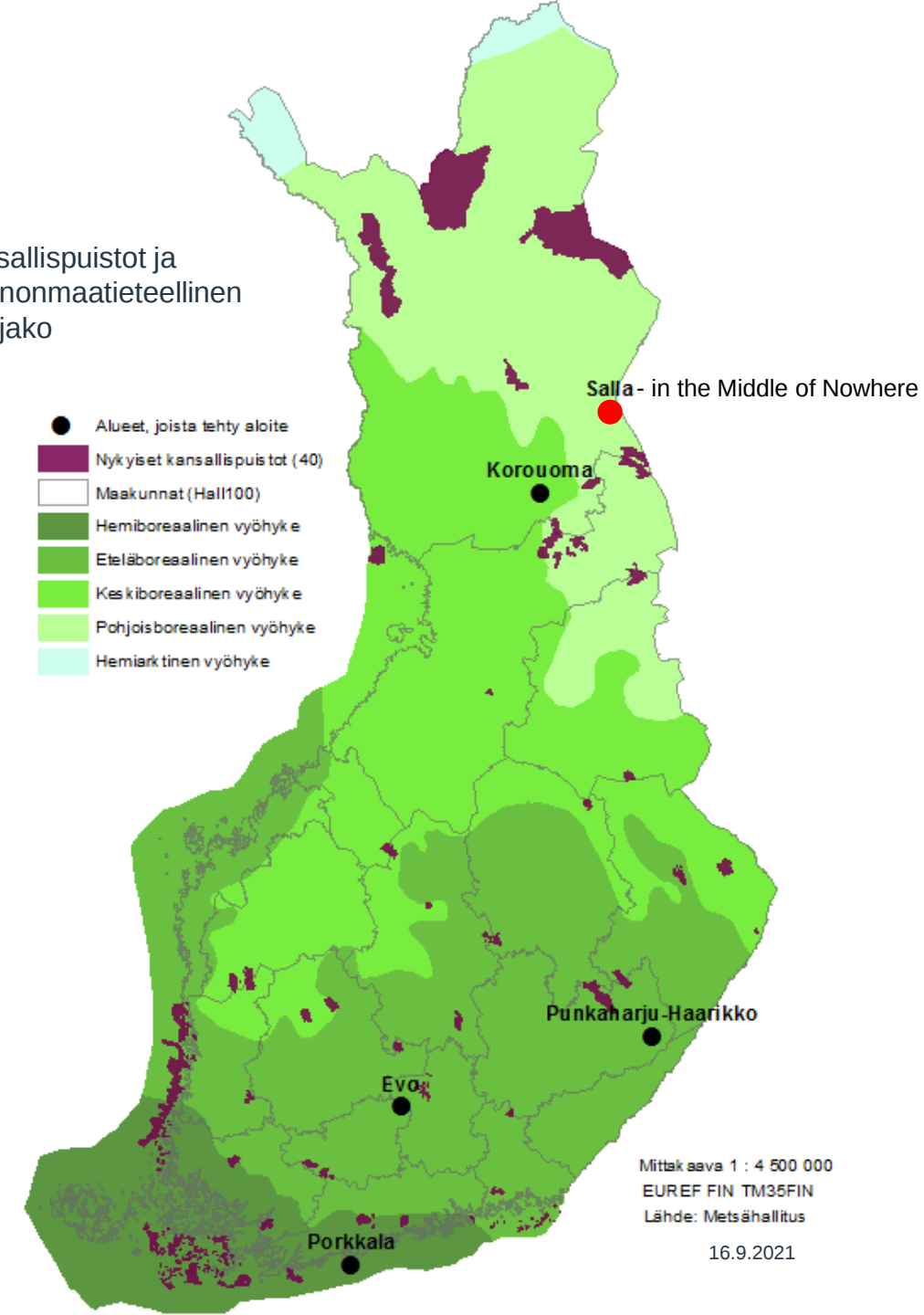
- Hallitusohjelman kokonaisuus 3.1
Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi
 - Tavoite 5: Pysäytetään luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa:
 - Kirjaus: Laajennetaan kansallispuistoverkostoa
 - Ministeriölle tehty kansallispuistoaloitteet viidestä kohteesta
 - Alueet arvioitu yhtenäisin kriteerein kansallispuistoselvityksessä:
- Salla valikoitui**

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kuva: Inga-Maaret Aikioniemi /
Metsähallitus

Kansallispuistot ja
luonnonmaatieteellinen
aluejako

Salla olisi Suomen 41. kansallispuisto

Lakiehdotus

Laki

Sallan kansallispuistosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

1 §

Kansallispuiston perustaminen

Itä-Lapin vaaramaiseman, siihen kuuluvien metsien, soiden ja harjujen ja niillä esiintyvien eliölajien suojelemiseksi sekä yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä, luonnonharrastusta, tutkimusta ja opetusta varten on luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen Sallan kansallispuisto.

2 §

Sijainti ja rajat

Sallan kansallispuistoon kuuluu noin 9 983 hehtaaria valtion omistamia alueita, jotka sijaitsevat Sallan kunnassa. Alueen rajat on merkitty punaisella viivalla liitteissä 1 ja 2 oleviin karttoihin.

3 §

Rauhoitussäännökset

Kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain 13 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 14 ja 15 §:ssä.

Niillä, joiden kotikunta on Sallan kunta, on oikeus metsästä Sallan kansallispuistossa metsästyslain (615/1993) 8 §:n nojalla luonnonsuojelulain 13 §:n estämättä. Luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla sallittavaan riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

Lain voimaantullessa rekisteröitynä olevan metsästysseuran jäsenellä on oikeus metsästä hirveä kansallispuiston alueella, jos kansallispuisto sisältyy metsästysseuran metsästysalueeseen.

Poiketen siitä, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, kansallispuistossa ei saa hirven ajoa lukuun ottamatta metsästä sillä alueella, joka on merkitty rasterilla liitteessä 1 olevaan karttaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Sallan kansallispuistosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Sallan kansallispuistosta. Kansallispuisto perustettaisiin Sallan kunnassa sijaitsevalle valtion omistamalle Sallatunturin luonnonsuojelualueelle. Sallan kansallispuisto olisi Suomen 41. kansallispuisto.

Yksi pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitteista on luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen. Tämän tavoitteen saavuttamisen keinoihin sisältyy kansallispuistoverkoston laajentaminen. Lisäksi hallitus pyrkii ohjelmassaan edistämään matkailualan kestävä kasvua sekä tukemaan matkailuyrittäjyyttä osana elinvoimaisen Suomen rakentamista ja globaalien kehityshaasteiden ratkaisuja. Perustamalla kansallispuisto Sallaan edistettäisiin mainittujen hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista.

Toteuttamalla Sallatunturin valtion alueiden suojelu kansallispuistona lisättäisiin alueen yleistä tunnettavuutta ja parannettaisiin alueen yleisöpalveluita. Kansallispuistostatus lisäisi alueen vetovoimaa luonto- ja kulttuurimatkailukohteena ja loisi uusia mahdollisuuksia kestävälle matkailun yritystoiminnalle sekä lähialueyhteistyölle luontomatkaailussa. Alueen hyvä saavutettavuus julkisilla liikennevälineillä edistäisi kestävä ja vähähiilistä matkailua.

Perustettavaksi ehdotettavaan kansallispuistoon kuuluisi noin 9 983 hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita. Kansallispuiston perustamisen yhteydessä muutettaisiin Sallatunturin luonnonsuojelualueen rajausta ja luonnonsuojelualueen nimeksi tulisi Rämijängän luonnonsuojelualue.

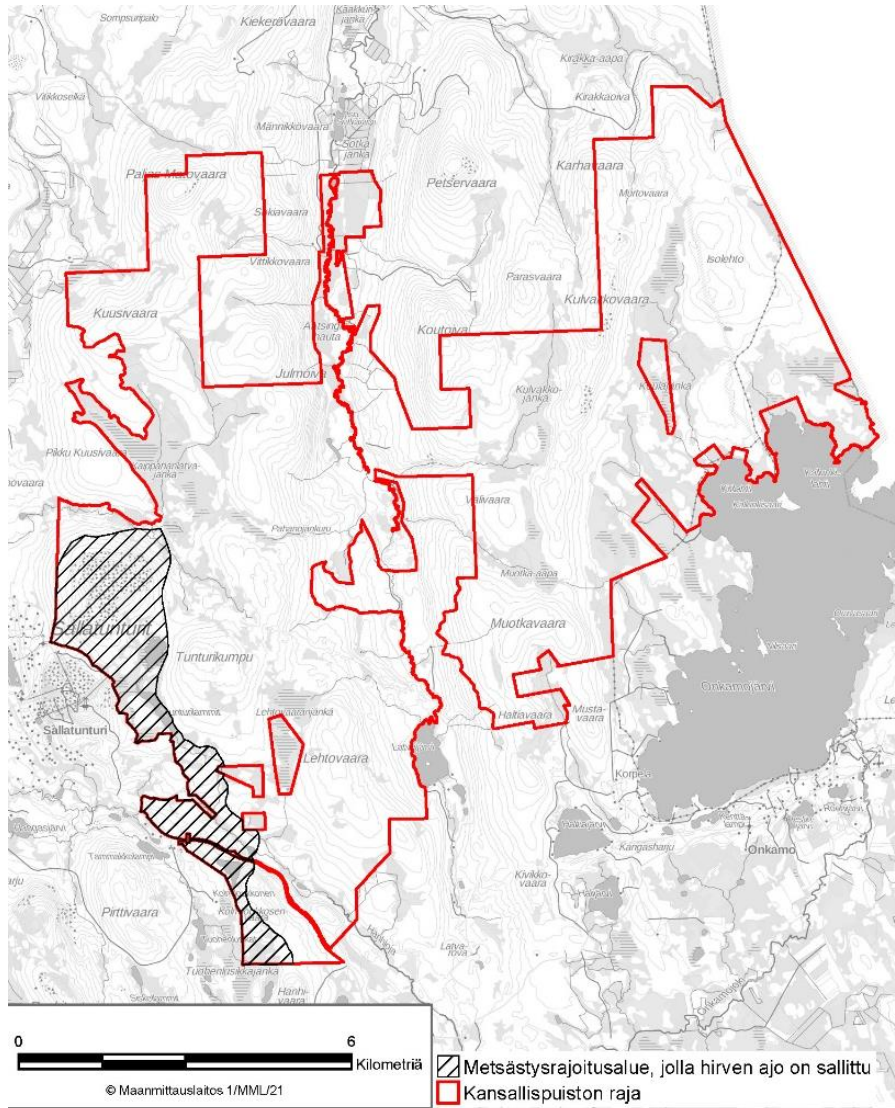
Esitys liittyy valtion vuoden 2021 neljänteen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2021.

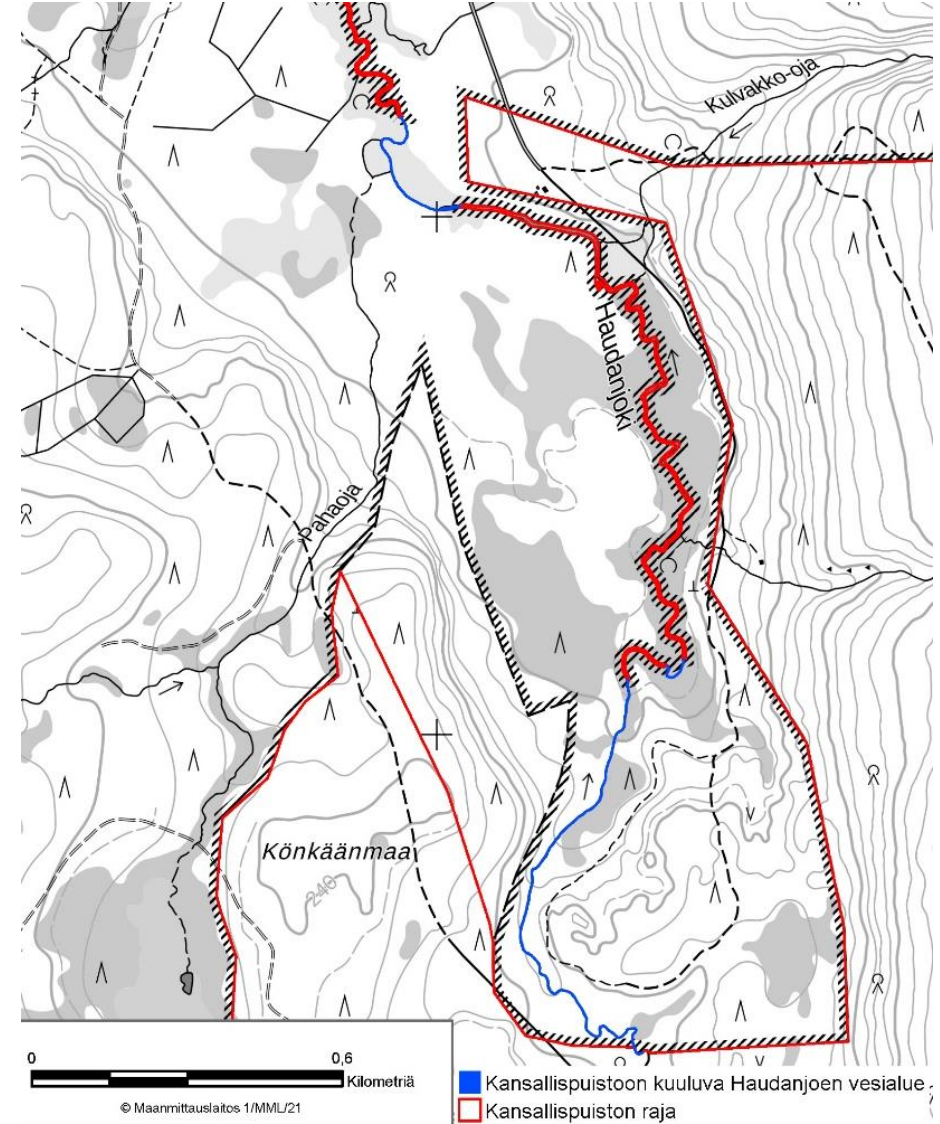

Ympäristöministeriö
Metsäministeriö

Sallan kansallispuiston rajauskartat 1 ja 2

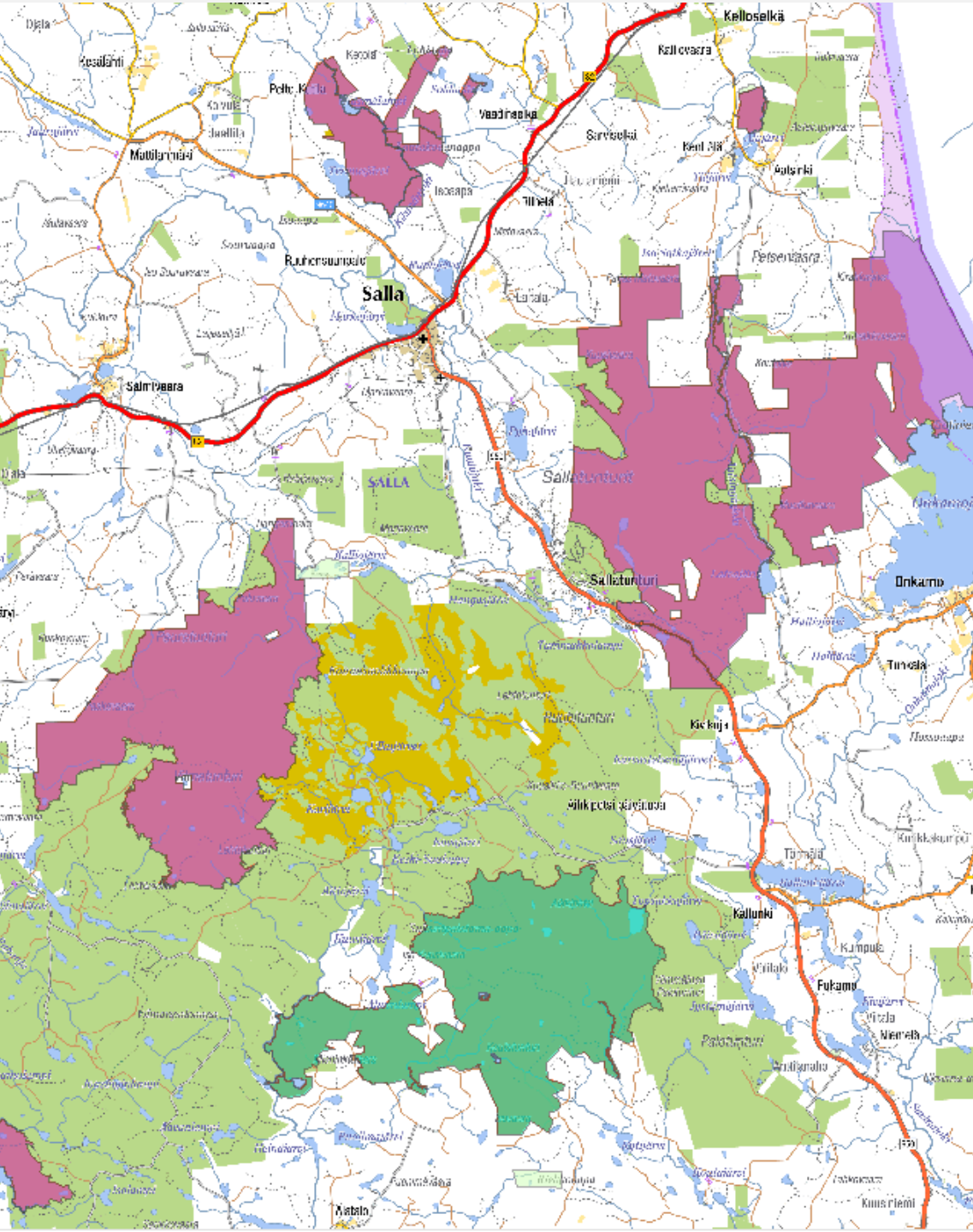
LIITE 1 SALLAN KANSALLISPUISTO
Salla

LIITE 2 SALLAN KANSALLISPUISTO - HAUDANJOEN VESIALUE

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Rajausperiaatteet

- Esitetty **9983 ha rajaus** on verrattain **suppea** pohjoissuomalaiseksi kansallispuistoksi
- Muodostaa ekologisen ja matkailullisen verkoston Koillismaan lähikansallispuistojen ja **Venäjän** puoleisten suojelualueiden kanssa
- Rajausalueen ulkopuolella on laajasti valtion maita, joissa on merkittäviä luontoarvoja
- Rajattu kansallispuiston ulkopuolelle, jotta **vaikutukset paikallisten oikeuksiin**, mm. metsästyksen, **olisivat mahdollisimman vähäiset**
- **Pääosa – lähes 70 000 ha** – valtion maiden **lupametsästysalueista** jää kansallispuiston ulkopuolelle

Sallan kansallispuiston toteutettavuusselvitys: Alustava vyöhykejako: tarkentuu hoito- ja käyttösuunnitelmassa

A

Prioriteetti 1

PALVELUT JA LÄHIREITIT

- Olemassa olevan retkeilyinfran parantaminen
- Esteettömyys ja lähiympyräreitit
- Luontokeskus (Poropuisto)

B

Prioriteetti 2

VIRKISTYS JA RETKEILY

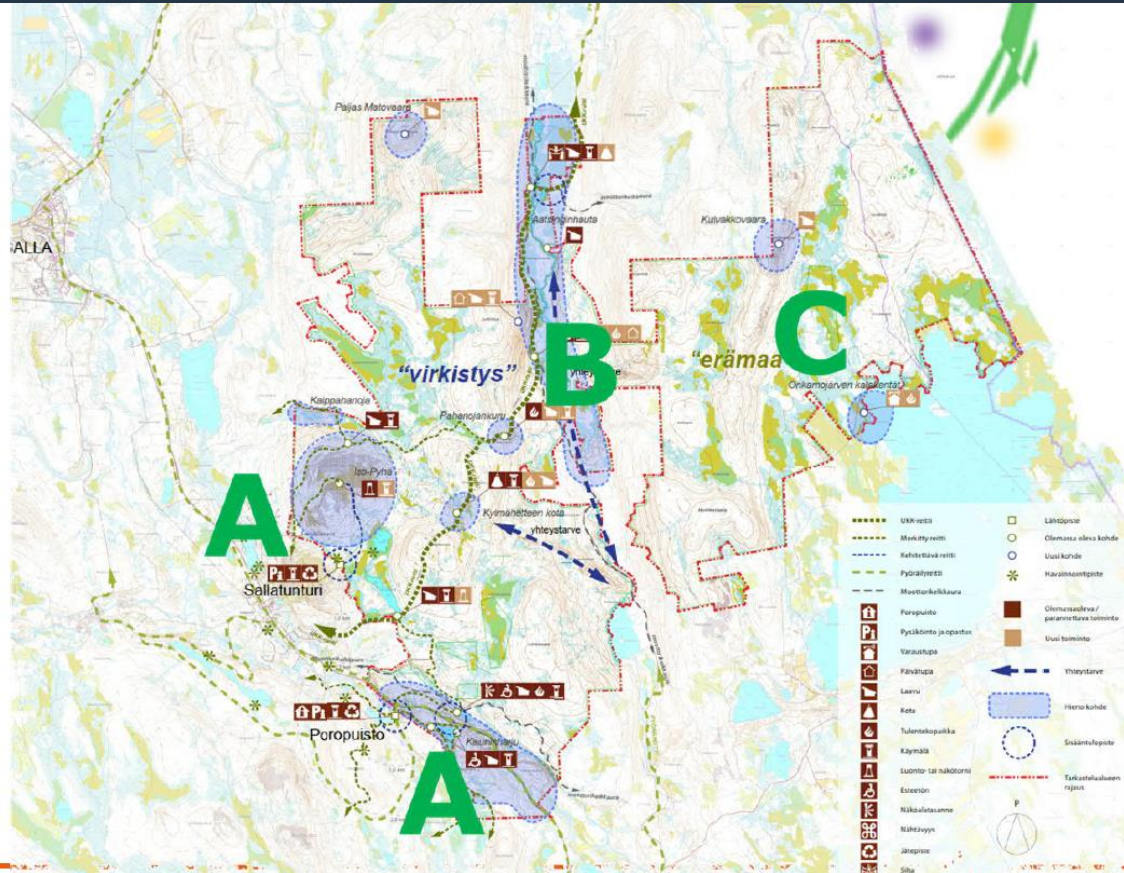
- Reittien monikäyttöisyys
- Palvelutason nosto (palveluvarustus)
- Metsästysoikeus (paikalliset, seuroihin kuuluvat ulkopaikkakuntalaiset, hirvenmetsästys)

C

Prioriteetti 3

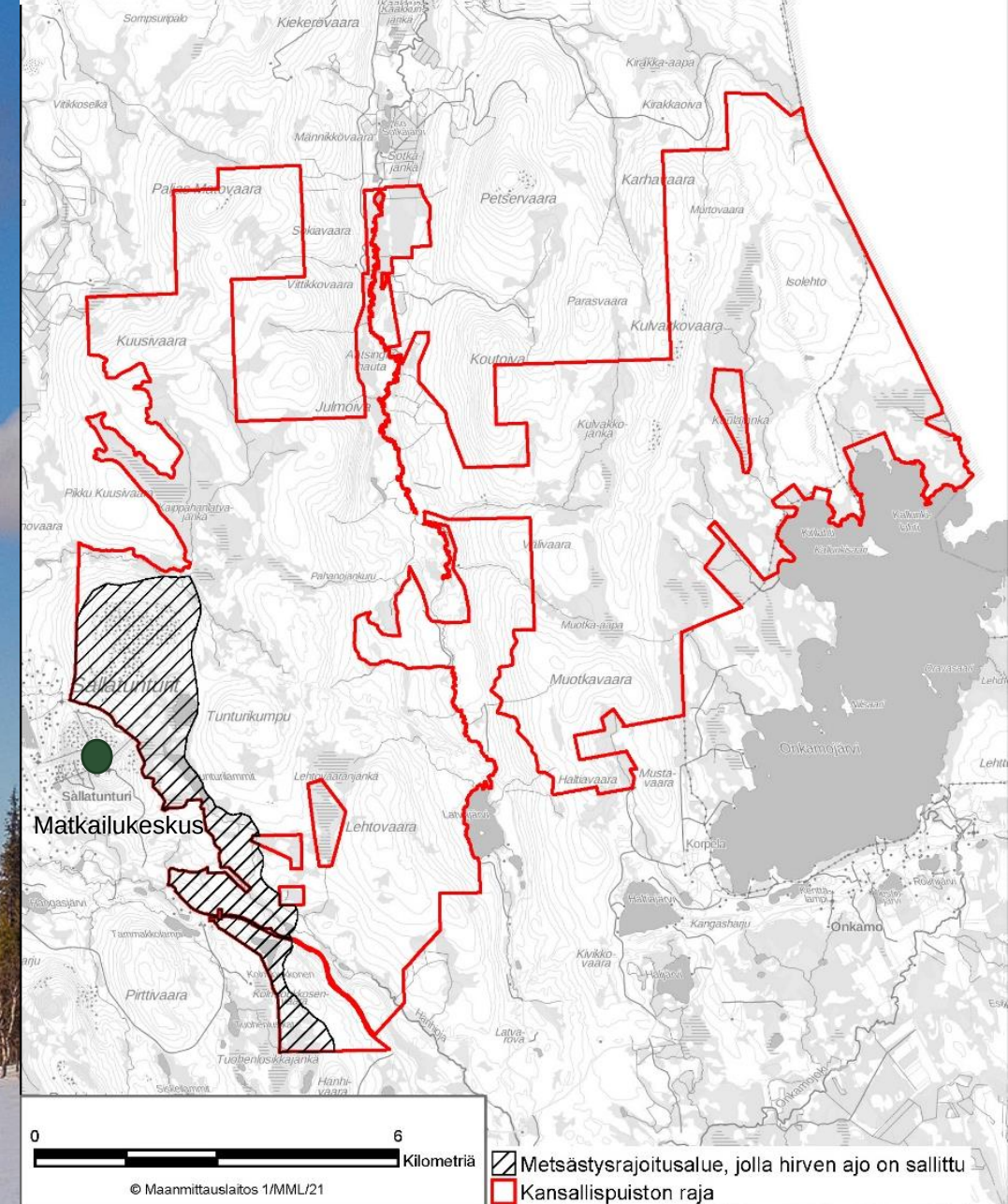
ERÄMAA

- Erämaisyyden säilyttäminen
- Harkitusti ja hallitusti uusia reittejä ja kohteita
- Metsästysoikeus (paikalliset, seuroihin kuuluvat ulkopaikkakuntalaiset, hirvenmetsästys)

Metsästysjärjestelyt

- Sallan kunnan asukkailla olisi **ML 8 §:n** mukainen metsästysoikeus pääosassa kansallispuistoa
- Lain voimaantullessa rekisteröidyn **metsästysseuran jäsenenä kotikunnasta riippumatta olisi hirvenmetsästysoikeus** pääosassa kansallispuistoa, kun kansallispuisto sisältyy metsästysseuran metsästysalueeseen (Vilman lupa-alue). **Käytännössä alueella on metsästänyt 3 metsästysseuraa.**
- **Metsästys** olisi hirvenajoa lukuun ottamatta **turvallisuussyistä kielletty** kansallispuiston **metsästysrajoitusalueella**
 - Sallan kunnan ja Sallan RHY:n esityksen mukainen raja
 - Laajuus **882,2 ha / 9983 ha = 8,8 %** kansallispuiston alueesta
 - Mh valmistelee myös n. 407 ha:n metsästysrajoitusaluetta Sallan matkailualueelle KP:n ulkopuolelle, rajoitusalue yhteensä **1289,3 ha**
 - Reitit ja palvelurakenteet painottuvat länsiosaan
 - Odotettavissa käyntimäärien merkittävä kasvu
 - Metsähallituksen johdolla tehty selvitys asiakasturvallisuuden riskien hallinnasta sekä erillinen selvitys metsästysturvallisuudesta

LIITE 1 SALLAN KANSALLISPUISTO
Salla

Arvio taloudellisista ja työllisyysvaikutuksista

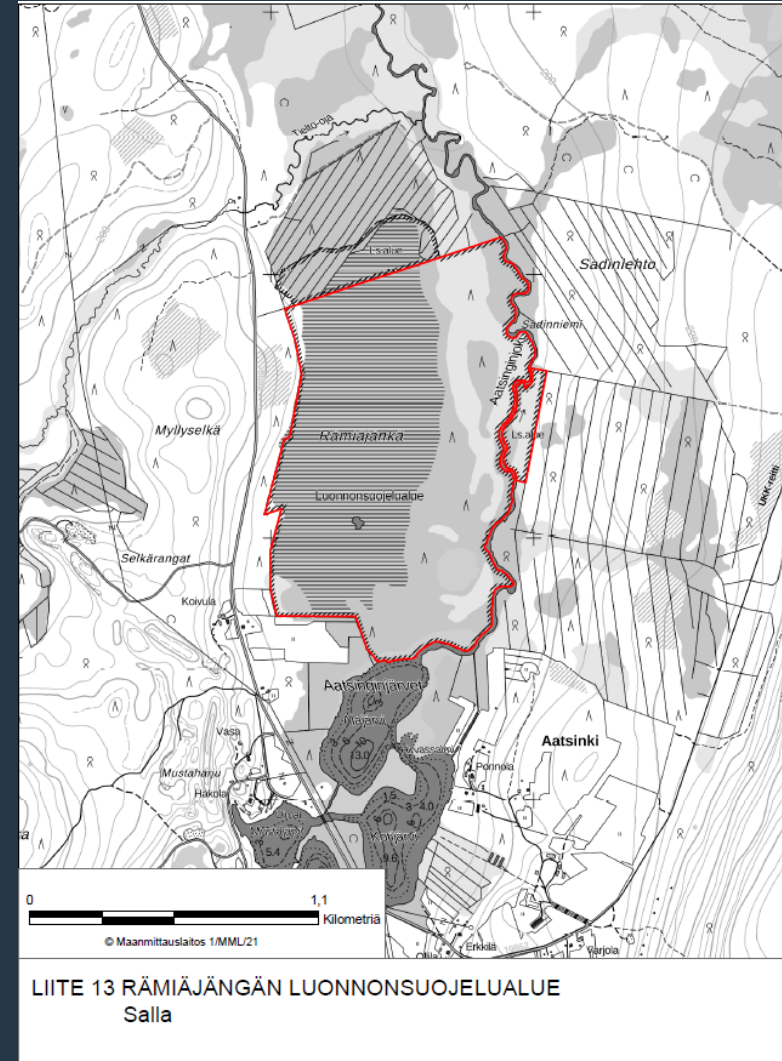
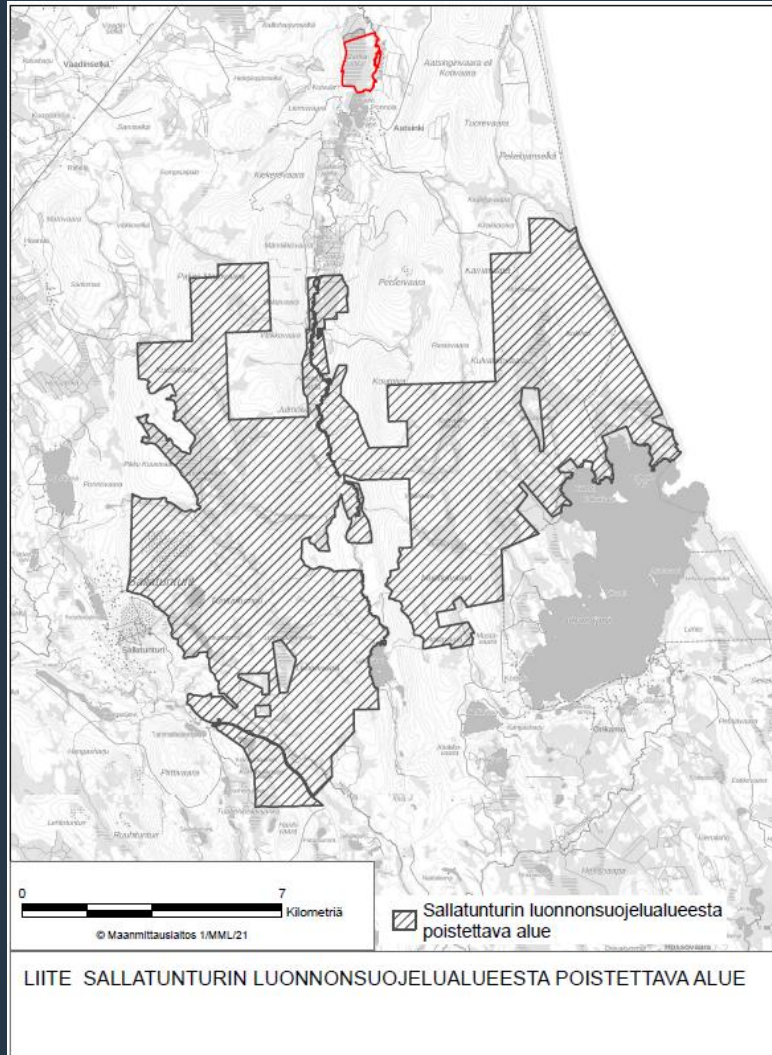
- **Perustamiskustannukset, arvio 4,5 milj. €**
 - Osin Metsähallituksen käytössä olevalla rahoituksella
 - Osin esitetään vuoden 2021 IV LTAE määrärahojen siirtona muilta luonnonsuojelun (YM) momenteilta
- **Aluetaloudelliset vaikutukset huomattavat vrt. Hossa (perustettu 2017):**
 - Hossan retkeilyalue ennen kansallispuiston perustamista 2,8 milj. € / vuosi
 - Perustamisen jälkeen noin 6 milj. € / vuosi (ennen koronaa)
- **Työllisyysvaikutukset myönteiset**
 - Hossan kansallispuistossa tällä hetkellä 55 henkilötyövuotta (ennen koronaa)
 - 2016, viimeisenä retkeilyaluevuotena 31 henkilötyövuotta

Kuva: Harri Tarvainen /
Metsähallitus

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Valtioneuvoston asetuksen muutos: Sallatunturin luonnonsuojelualue → Rämijängän luonnonsuojelualue

Kiitos!

Ympäristöministeriö
Metsäministeriö

Kuva: Harri Tarvainen /
Metsähallitus